

Allmän SiS-rapport
2003:4

Utvecklingsprojekt vid Statens institutionsstyrelse

Förord

Att initiera och stödja utvecklingsarbete hör till en av FoU-enhetens viktigaste funktioner, sett i ett långsiktigt perspektiv. Utvecklingsarbete är målinriktade och tidsbegränsade insatser i syfte att utveckla nya metoder i det sociala arbetet och bygger på forskningsresultat och/eller beprövad erfarenhet. Det kan gälla nya arbetssätt, försöksverksamheter med nya organisations- och arbetsformer eller uppföljning och utvärdering.

Varje år har institutionerna möjlighet att ansöka om medel för särskilda utvecklingsprojekt. Med utvecklingsprojekt avses en avgränsad och klart definierad satsning. Ett projekt skall ha ett syfte, konkreta frågeställningar, en plan för genomförande, uppföljning, och utvärdering. Projekt bör innehålla ett nyhetsmoment och gå väsentligt utöver den ordinarie verksamheten.

Sedan 1994 finansieras forskning, utveckling och personalutbildning med hjälp av FoU-anslaget. Totalt har 194 utvecklingsprojekt erhållit medel, varav tre fjärdedelar gäller ungdoms-vård och en fjärdedel missbrukarvård. Generellt har drygt hälften av ansökningarna beviljats medel. Kostnadmässigt rör det sig om drygt 60 miljoner kronor som satsats på olika utvecklingsprojekt inom den särskilda ungdomsvården och LVM-vården. En beredningsgrupp med företrädare för planeringsenheten och FoU har utifrån aktuella behov av vård och behandling av ungdomar och vuxna lagt fast riktlinjer för hur utvecklingsmedlen skall användas.

För år 2003 har drygt 9 miljoner kronor fördelats till 27 utvecklingsprojekt. De flesta är två- eller treåriga projekt. 17 helt nya projekt har påbörjats 2003. 17 utvecklingsprojekt avser ungdomsvården och 6 den vuxna missbrukarvården. 3 övergripande projekt d v s både för ungdomsvård och missbrukarvård pågår. Utvecklingsprojekten berör i huvudsak utveckling av vård särskilt för flickor, uppföljning och utvärdering, metoder för utredning och behandlingsplanering samt familje- och nätverksarbete.

Sammanställningen har gjorts av SiS FoU i juni 2003.

Nils Åkesson
FoU-direktör

Innehållsförteckning

Utvecklingsprojekt inom ungdomsvården	3
Utveckling av vården för flickor	3
Uppföljning och utvärdering av vården	4
Metoder för utredning och behandlingsplanering	5
Familje- och nätverksarbete	6
Övrigt	7
Utvecklingsprojekt inom missbrukarvården	9
Uppföljning och utvärdering av vården	9
Metoder för utredning och behandlingsplanering	10
Utvecklingsprojekt som gäller både ungdoms- och missbrukarvården	12
Förteckning över rapporter från utvecklingsprojekt	13

Utvecklingsprojekt inom ungdomsvården

Utveckling av vården för flickor

Omhändertagna och sexuellt utsatta flickor som behöver hjälp att hitta sig själva (1.2001-0041)

Brättegården

Projektledare: Annelie Höglund, Brättegården

Projekttid: 2002-01-01–2003-12-31 Slutanslag   Beviljade medel: 383 000 kronor

I ett tidigare utvecklingsprojekt på Brättegården har man provat att arbeta med gruppverksamhet för flickor där olika teman och frågeställningar som rör tonårsflickor behandlats. Syftet har varit att utveckla flickornas självförtroende och självinsikt och förmåga att finna alternativa handlingsmöjligheter samt deras förmåga att reflektera över sig själva och andra. Det aktuella projektet syftar till att sprida kunskaper och erfarenheter till fler flickinstitutioner inom SiS. Projektledaren skall vara initiativtagare, samordnare och handledare i kunskaps- och metodutvecklingsarbetet. Projektet genomförs i nära samarbete med flicknätverket inom SiS.

Flickor på särskilda ungdomshem, syndrom och prognos (1.2001-0038)

SiS FoU

Projektledare: Marie-Louise Körlof, SiS FoU

Vetenskaplig ledare: Lars R Bergman, Stockholms universitet

Projekttid: 2002-01-01–2005-12-31   Beviljade medel: 227 000 kronor

Det övergripande syftet är att studera flickors olika anpassningsproblem vid inskrivnings-tillfället på särskilda ungdomshem och flickornas status efter det att de lämnat hemmen. Syftet kan preciseras i två delar;

- Att undersöka, identifiera och beskriva mönster av flickors anpassningsproblem vid inskrivningstillfället utifrån ett individuellt perspektiv och relatera dessa till olika bakgrundsfaktorer.
- Att undersöka flickornas återanpassning till samhället i relation till deras initiala problemsyndrom.

Materialet utgörs av flickor som intervjuats med ADAD-intervjun vid inskrivning på särskilt ungdomshem.

Uppföljning av unga kvinnliga missbrukare i tolvstegsbehandling (1.2001-0064)

Granhults behandlingshem

Projektledare: Ingela Frödén, Granhults behandlingshem

Vetenskaplig ledare: Annika Karlén, Stiftelsen Kvinnoforum

Projekttid: 2002-01-01–2003-12-31 Slutanslag   Beviljade medel: 192 000 kronor

Syftet med projektet är att dokumentera en nystartad verksamhet för flickor med missbruksproblem samt göra en uppföljning av flickorna som erhållit behandling.

Projektet skall genomföras i tre faser där den första syftar till att dokumentera uppbyggnadsfasen, den andra konsolideringsfasen och den tredje utgörs av den uppföljande studie av flickornas situation på längre sikt.

Uppföljning och utvärdering av vården

Uppföljning och utvärdering av Eknäspoikar 1998–2002 med utgångspunkt från ADAD-intervjuer (1.2002-0028)

Eknäs ungdomshem

Projektledare: Jan-Olov Josephson, Eknäs ungdomshem

Vetenskaplig ledare: Stefan Nordqvist, FoU-staben SiS

Projektid: 2003-03-01–2003-12-31

Beviljade medel: 152 000 kronor

Projektets övergripande syftet är att utifrån den kunskap som uppföljningen ger kunna vidareutveckla verksamheten på Eknäs.

De frågeställningar som skall besvaras är;

Hur ser målgruppen ut på de olika avdelningarna?

Hur har pojkarna upplevt vistelsen på respektive avdelning och bemötandet från personalen?

Hur nöjda har de varit med den hjälp de erhållit?

Hur ser situationen ut för de poikar som skrivits ut från behandlingsavdelningar ett år efter utskrivning?

Materialet utgörs av ADAD-intervjuer från inskrivning, utskrivning och uppföljning.

För drygt 200 poikar finns intervjuer från inskrivning och utskrivning. En mindre grupp har intervjuats med uppföljningsintervju ett år efter utskrivning.

Uppföljning av elever vid Lövsta skolhem (1.2002-0029)

Lövsta skolhem

Projektledare: Anneli Sandquist, Lövsta skolhem

Vetenskaplig ledare: Henrik Andershed, Institutionen för psykologi, Örebro universitet

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 100 000 kronor

Syftet är att utvärdera behandlingsutfall för ungdomar som vistats på Lövsta skolhem under perioden 1994-2002. Utvärderingen skall ligga till grund för ett kommande kvalitetssäkringsarbete på institutionen där en fortlöpande utvärdering skall genomföras.

Data insamlas framförallt från olika register, kriminalregistret, socialtjänstens register samt från ADAD och KIA. Frågor som skall analyseras är bl a vilka ungdomar som klarar sig bättre respektive sämre och vad som skiljer dem åt.

Uppföljning av utredningar – ett ADAD-projekt (1.2002-0044)

Ljungaskog, Solgården

Projektledare: Arne Gynther, Solgården

Vetenskaplig ledare: Sven-Ove Johansson samt Nils-Åke Ingvarsson, Högskolan i Halmstad

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 175 000 kronor

Projektet syftar till att utveckla en modell för utvärdering och uppföljning av SiS utredningsavdelningar med hjälp av ADAD. Frågor som skall besvaras är bl a hur socialtjänsten använt

utredningen i sin vårdplanering, hur den aktuella flickan utvecklats och vilken hjälp hon fått samt hur flickornas situation ser ut vid uppföljningstillfället.

ADAD-projektet (3.2002-0057)

SiS FoU

Projektledare: Kerstin Söderholm Carpelan, SiS FoU

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 500 000 kronor

ADAD-intervjuer genomförs på alla ungdomar på särskilda ungdomshem vid inskrivning, och utskrivning. För ungdomar som genomgått behandling görs uppföljningsintervjuer ett år efter utskrivning på ett urval av institutioner enligt överenskommelse. Informationen från inskrivningsintervjun skall användas i utrednings- och behandlingsplanering i enskilda klientärenden och en uppföljning skall alltid genomföras med den unge efter att intervjun genomförts.

Institutionerna har idag tillgång till data från sina egna intervjuer och kan med hjälp av en statistikmodul erhålla data om sina klienter på gruppnivå både från inskrivning och utskrivning. All information från intervjuerna samlas i ett centralt forskningsregister på FoU-staben för analys och rapportering och även för forskning. Resultat från inskrivningsintervjuerna redovisas i årliga rapporter.

Metoder för utredning och behandlingsplanering

Missbruksinriktade samtalsserier (1.2001-0052)

Bärby ungdomshem

Projektledare: Therese Grenedahl, Bärby ungdomshem

Projektid: 2002-01-01–2003-12-31 Slutanslag

Beviljade medel: 200 000 kronor

Projektet syftar till att fokusera på LSU-dömda pojkars missbruksproblem. Inom projektet skall en metod för fördjupad missbrukskartläggning provas ut som kan integreras i bedömning och behandlingsplanering. Vidare skall metoden utvecklas och provas som en korttidsbehandling för LSU-dömda pojkar. Arbetet skall utvärderas genom att behandlingspersonalen gör en bedömning av hur utredning och korttidsinsatsen påverkat behandlingsarbetet med den unge.

Screening med avseende på riskfaktorer (1.2002-0025)

Gräskärns ungdomshem

Projektledare: Hasse Ekström, Gräskärns ungdomshem

Projektid: 2003-01-01–2005-12-31

Beviljade medel: 130 000 kronor

Syftet med projektet är att utveckla bättre och fylligare behandlingsplaner som kan leda till mer differentierad behandling genom att kartlägga risk- och skyddsfaktorer hos nyinskrivna ungdomar. Kartläggningen kommer att genomföras av ett team bestående av psykolog, sjuksköterska, psykiater och familjeterapeut. Metoder som ska användas är förutom intervjuer och observationer ADAD, WISC-III, MKNS (ett screeningtest som avser att diskriminera ungdomar som har en neuropsykologisk problematik), KASAM, nätverkskarta med mera. Efter sex månader görs en uppföljning av behandlingsplanerna.

ADAD – ett verktyg i behandlingsplanering och uppföljning (1.2002-0074)

Björkbackens skol- och behandlingshem

Projektledare: Jenny Gustavsson, Björkbackens skol- och behandlingshem

Vetenskaplig ledare: Anette Skårner, Socialhögskolan, Göteborg

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 100 000 kronor

Syftet med projektet är att implementera en arbetsmetod som innebär att ADAD-intervjun används i behandlingsplaneringen på alla avdelningar. Ett viktigt delmål är att göra ADAD till ett levande verktyg där både ungdomar och föräldrar görs delaktiga i behandlingsprocessen, ett annat delmål att arbeta fram en rutin där utskrivnings- och uppföljnings-ADAD kontinuerligt återkopplas till avdelningens personal.

Hur används ADAD i utrednings- och behandlingsplanering – en pilotstudie (1.2002-0075)

Råby ungdomshem

Projektledare: Margitta Steen, Råby ungdomshem

Vetenskaplig ledare: Socialhögskolan, Lund

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 160 000 kronor

Projektet syftar till att få mer kunskap om hur ADAD-intervjun används i konkret behandlingsarbete på Råbys olika avdelningar. De frågeställningar som skall besvaras är: I vilken utsträckning används intervjun i behandlingsarbete och behandlingsplanering? Hur använder man den? Känner den unge sig delaktig i behandlingsplaneringen? Vari ligger motståndet om intervjun inte används av personalen? Intervjuer kommer att genomföras med olika personalgrupper och med ungdomar.

Familje- och nätverksarbete

Familjevård: Professionellt handledd familjevård. Multidimensional Treatment Foster Care inom SiS (1.2000-0041)

Utredningshemmet i Hässleholm

Projektledare: Nick Dovik, Utredningshemmet i Hässleholm

Vetenskaplig handledare: Kjell Hansson, Socialhögskolan, Lunds universitet

Projektid: 2001-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 350 000 kronor

Projektet avser att initiera en behandlingsform och eftervårdsmodell för familjevård till utredningshemmet. Modellen Multidimensional Treatment Foster Care har utvecklats vid Oregon Social Learning Center, USA, där den är väl prövad. Forskning visar positiva behandlingsresultat när det gäller psykosocial problematik, kriminalitet och missbruksproblematik hos ungdomar. Inledningsvis skall modellen anpassas till svenska förhållanden och förutsättningarna inom den särskilda ungdomsvården. Placeringsformen skall i första hand vara

ett alternativ till enskilda hem för vård och boende efter utredning. Behandlingen genomförs som professionellt handledd familjevård. Familjevården genomförs efter ett beteende-terapeutiskt program. Parallellt med familjevård får den unge individualterapi och ursprungs-familjen familjeterapeutiskt stöd. Efter avslutad behandling skall ungdomen återgå till boende hos sina vårdnadshavare. Modellen innebär att ett team utbildas för genomförande av programmet samt att man rekryterar och utbildar familjehem.

Från utbildning till behandling. Implementering av familjearbete inom den särskilda ungdomsvården (1.2001-0030)

SiS FoU

Projektledare: Martha Kesthely, SiS FoU

Vetenskaplig ledare: Anders Gustavsson, Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet

Projektid: 2002-01-01–2004-12-31

Beviljade medel: 520 000 kronor

Projektet avser att dels ge personalen vid Högantorp möjligheter att utveckla familje- och nätverksarbete i utredningsarbetet, dels att utveckla familje- och nätverksarbete i Östra regionen och Mellanregionen med mål att höja den allmänna kompetensen. Avdelningar som deltar i projektet erbjuds handledning i familjearbete samt utveckling av familje- och nätverksmetoden. En utvärdering av institutionernas arbete görs genom enkäter och intervjuer med personal. Inom ramen för projektet startade i september 2000 en utbildning i familjearbete för ett 20-tal medarbetare i samarbete med S:t Görans utbildningsenhet i Stockholm.

Familjebehandling, Ljungaskog (1.2002-0047)

Ljungaskog

Projektledare: Kristina Mossberg, Ljungaskog

Vetenskaplig ledare: Kjell Hansson, Socialhögskolan, Lund

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 280 000 kronor

Projektet syftar till att utnyttja öppenvårdens fördelar i kombination med den slutna vårdens genom att utveckla en modell som kan utgöra alternativ till institutionsplacering. Tanken är att tillvarata och utveckla familjens/nätverkets befintliga resurser för att möjliggöra ett boende för flickan utanför institutionsmiljön. Efter en utredning på institutionen skall den huvudsakliga behandlingen fortsätta i det egna hemmet eller i ett familjehem. Stöd skall finnas dygnet runt under minst ett år samt resurser för krisbehandling och möjligheter för hela familjen att bo på Ljungaskog kortare period vid behov.

Övrigt

Miljöterapeutiskt utvecklingsprojekt med kognitiv inriktning (2.2002-0032)

Fagareds ungdomshem

Projektledare: Anita Almqvist, Fagareds ungdomshem

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 65 000 kronor

Projektet kommer att genomföras på en sluten behandlingsavdelning för LSU-dömda pojkar, Ekliden. Projektets syfte är att utveckla personalgruppens kompetens vad gäller miljöterapeutiska metoder och att integrera avdelningens kognitiva behandlingsarbete med det miljötera-

peutiska arbetet. Det innebär också att utveckla avdelningens metoder till att omfatta pojkarnas hela tillvaro på Ekliden samt få hela personalgruppen involverad i behandlingsarbetet. All personal kommer därför att erhålla en gemensam utbildning i miljöterapi under projekttiden.

Institutionsbehandling med stöd i nya forskningsrön (3.2002-0055)

SiS FoU

Projektledare: Kerstin Söderholm Carpelan, SiS FoU

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 400 000 kronor

Syftet med projektet är att utveckla institutionsprogram med utgångspunkt i en ny kunskapsöversikt *Behandling av ungdomar på institution – vad säger forskningen?*

Projektet kommer dels att innefatta föreläsningar men skall även ge möjligheter till diskussioner om hur kunskapen kan omsättas i praktiken. Ett kunskapsbaserat institutionsprojekt skall arbetas fram tillsammans med norska myndigheter (Barn- och familjdepartementet) och i ett nästa steg skall en försöksverksamhet genomföras på en svensk och en norsk institution.

Samverkansprojekt kring ungdomar med sociala problem och psykiatriskt vårdbehov (3.2002-0049)

Planeringsenheten SiS

Projektledare: Håkan Aronsson, Landstingsförbundet

Projektid: 2003-01-01–2005-12-31

Beviljade medel: 300 000 kronor

Landstingsförbundet, Svenska Kommunförbundet och SiS har beslutat att med start från 15 februari 2003 gemensamt genomföra ett utvecklingsprojekt under två år – med möjlig förlängning ytterligare ett år – i avsikt att förbättra vård och stöd till de ungdomar som kan bli eller är intagna på SiS ungdomshem och som har psykiatriska vårdbehov. En gemensam projektledare har anställts och projektet skall utvärderas. Arbetet är påbörjat i Uppsala län, Stockholms län och i Västra Götalands region. Projektet syftar till att undersöka vilken nytta ungdomar som är eller planeras bli inskrivna på särskilda ungdomshem kan ha av en förbättrad systematik i samarbetet mellan socialtjänsten, Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och SiS.

De frågor som särskilt skall uppmärksammas är:

- Vilket stöd och hjälp behöver handläggaren i kommunen av andra vårdgivare när det gäller utredning, placering, utformning av vårdinnehåll och insatser för återanpassning?
- Vilka hinder finns för samverkan mellan socialtjänsten, BUP och SiS?
- Vilka strategier kan bidra till en lösning?

Utvecklingsprojekt inom missbrukarvården

Uppföljning och utvärdering av vården

Studie av LVM-anmälda särskilt avseende konsumtion av sjukhusvård, socialtjänst, kriminalitet och dödlighet (2.2001-0053)

Socialtjänstförvaltningen, Stockholm

Projektledare: Erik Finne, Socialtjänsten, Stockholm, FoU-byrån

Vetenskaplig ledare: Anders Romelsjö, SoRAD, Stockholms universitet

Projektid: 2002-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 554 000 kronor

Studien syftar till att ge ökad kunskap om de missbrukare som anmäls till tvångsvård samt om de anmälda som inte döms till tvångsvård blir föremål för andra insatser. Några hypoteser som undersöks är:

1. Om de som döms till tvångsvård har högre sjukvårdskonsumtion och får mer bistånd enligt socialtjänstlagen samt är mer kriminellt aktiva än de som anmäls men inte döms till vård.
2. Att tvångsvård medför minskad vårdkonsumtion samt minskad överdödlighet hos alkohol- och narkotikamissbrukare jämfört med dem som inte döms till tvångsvård men erhåller andra insatser.
3. Att vård av missbrukare både tvångsvård och frivillig vård innebär minskad vård inom sjukvård och kriminalvård.
4. Att en bättre social situation vid tidpunkt för anmälan innebär en bättre prognos.
5. Att eftervård medför bättre prognos.

Undersökningen kommer att genomföras som en registerstudie av cirka 2000 LVM-anmälda i Stockholm under en fem års period.

Sex månader efter avslutad LVM-vård. En uppföljning av kvinnliga klienter som skrivits in och ut från Ekebylunds behandlingshem under tiden juni 2002 tom dec 2002 (2.2002-0052)

Ekebylunds behandlingshem

Projektledare: Lars Aldén, Ekebylunds behandlingshem

Vetenskaplig ledare: Vera Segraeus, SiS FoU

Projektid: 2003-01-01–2003-10-01

Beviljade medel: 123 000 kronor

Syftet är att följa upp kvinnorna sex månader efter utskrivning för att få kunskap om deras situation. De frågor som skall besvaras är;

Hur ser målgruppen ut under den aktuella perioden?

Hur ser kvinnornas situation ut sex månader efter utskrivning?

Hur har de upplevt sin LVM-tid?

ESS-projektet; effektiv eftervård i SiS södra region (2.2002-0070)

Karlsvik LVM-hem

Projektledare: Marianne Larsson Kronberg, Klinisk alkoholforskning, MAS, Lunds universitet

Vetenskaplig ledare: Mats Berglund, Klinisk alkoholforskning, MAS, Lunds universitet

Projektid: 2003-01-01–2005-12-31

Beviljade medel: 380 000 kronor

Projektet syftar till att implementera och utvärdera en eftervårdsmodell på tre LVM-hem. De medel som beviljas här avser en del av utvecklingskostnaderna för att sätta eftervårdsmodellen som är manualbaserad och case-managerstyrd. En kontrollerad randomiserad utvärderingsstudie planeras och den finansieras av SiS via forskningsmedel. Studien kommer att ge kunskap om betydelsen av intensiv eftervård för förbättrat resultat av missbrukarvård. Projektet beräknas pågå i minst tre år.

LVM-DOK- projektet (3.2002-0058)

SiS FoU

Projektledare: Vera Segraeus, SiS FoU

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 350 000 kronor

DOK är ett system för dokumentation och utvärdering av klienter och insatser inom missbrukarvården i Sverige. Dokumentationen skall kunna ligga till grund för självutvärdering på enskilda behandlingsenheter och för behandlingsplanering samtidigt som den skall ge grundläggande epidemiologisk information på nationell nivå. DOK-intervjuer genomförs på alla klienter inom SiS LVM-vård vid inskrivning, §27-placering och utskrivning. För klienter som genomgått vård/behandling görs uppföljningsintervjuer 6 månader efter utskrivning på ett urval av institutioner enligt överenskommelse. All information från intervjuerna samlas i ett centralt forskningsregister på FoU-staben för analys och rapportering och för forskning. Resultat från inskrivningsintervjuerna redovisas i årliga rapporter.

Metoder för utredning och behandlingsplanering

EST – Explore Structured Treatment – Utprovning av behandlingsplaneringsmetodik utifrån ASI/ADAD/MAPS inom både LVU och LVM (2.2002-0033)

Karlsvik LVM-hem

Projektledare: Björn Sallmén, Karlsvik LVM-hem

Vetenskaplig ledare: Carlo DiClemente, University of Maryland, USA

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 150 000 kronor

Syftet med projektet är att via vidare utveckling och utprovning av en metodik för strukturerad individualiserad utrednings- och behandlingsplanering utröna förutsättningarna för metod- och erfarenhetsutbyte mellan SiS LVM- och LVU-institutioner. Modellen skall provas på Karlsvik och Rällsögården samt på några ungdomsinstitutioner.

Utveckling och utprovning av modell för bedömning/utredning inom LVM-vården (2.2002-0076)

SiS FoU

Projektledare: Vera Segraeus, SiS FoU

Projektid: 2003-01-01–03-12-31

Beviljade medel: 200 000 kr

Projektet syftar till att pröva ut en modell för fördjupad information/utredning inom LVM-vården. Modellen innehåller tre faser eller steg. I den första fasen insamlas DOK, SCL-90 och

GAF och eventuellt något ytterligare instrument för alla klienter. Utifrån den informationen görs en bedömning av behovet av ytterligare kartläggning. I ett andra steg genomförs ytterligare testningar utifrån behov med vissa klienter av diagnostiskt utbildad personal (SSK, psykiater, psykolog). I ett tredje steg genomförs personlighetsbedömning och skadebedömning av specialutbildad personal. Syftet är att på detta sätt skaffa en bättre bedömning av klientens vårdbehov. Modellen testas på Frösö behandlingshem och på LVM-hemmet Lunden. Erfarenheterna kommer att dokumenteras och ligga till grund för fortsatt implementering av modellen inom LVM-vården.

Utvecklingsprojekt som gäller både ungdoms- och missbrukarvården

Vidareutveckling av databaser för DOK- och ADAD-projekten (3. 2001-0042)

SiS FoU

Projektledare: Mia Körlof, SiS FoU

Projektid: 2002-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 610 000 kronor

Sedan februari 1999 har arbete med att utveckla databaser för ADAD och DOK pågått vid SiS FoU. Efter en förstudie konstaterades att de befintliga datasystemen inte uppfyllde godtagbara krav och inte skulle klara uppgraderingar i samband med millennieskiftet. En omfattande kravanalys genomfördes där behov från behandlare, verksamhet och forskning kartlades. Beslut fattades att systemen skulle utvecklas och personal med programmerarkompetens projektanställdes. Utvecklingen av systemen består av fem faser. De tre första faserna, utveckling av kompletta inmatningsprogram för institutionerna, utveckling av individuttag för institutionerna samt utveckling av statistikmodul för institutionerna, har helt eller delvis genomförts under perioden 1999–2001. Det aktuella projektet avser utvecklandet av verktyg för centrala uttag ur databaserna, transformationsverktyg, administrationsverktyg samt dokumentation av hela systemet.

Forskningsinformation (3.2000-0078)

SiS FoU

Projektledare: Tarja-Liisa Leiniö, SiS FoU

Projektid: 2002-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 520 000 kronor

I syfte att utveckla och stärka vård och behandling av ungdomar och vuxna missbrukare försöker SiS på olika sätt sprida resultat från forskning och utveckling. Den viktigaste målgruppen är behandlingspersonalen vid SiS institutioner. Viktiga vägar att nå ut med information är seminarier, konferenser, rapporter och kunskapsöversikter. SiS har tre rapportserier: en forskningsserie, en serie SiS följer upp och utvecklar samt serien Allmän SiS-rapport. Projektet syftar till att finansiera ovanstående verksamhet.

Uppföljningsprojekt DOK/ADAD (3.2002-0056)

SiS FoU

Projektledare: Kerstin Söderholm Carpelan, SiS FoU

Projektid: 2003-01-01–2003-12-31

Beviljade medel: 300 000 kronor

Projektet syftar till att ge ett ekonomiskt stöd till de institutioner som genomför uppföljningsintervjuer med ADAD och DOK.

Förteckning över rapporter från utvecklingsprojekt

Utgivna i serien Allmän SiS-rapport

2003:1 Sex månader efteråt. Uppföljning vid Behandlingshemmet Rällsögården. *Christina Pettersson*

2002:6 Behandlingsplanering utifrån ASI och MAPS. En kvalitativ studie på Rällsögården. *Caisa Lyly och Maria Skoglund*

2002:3 Sex månader efteråt. Uppföljning vid Hornö LVM-hem. *Lena Falk*

2002:2 Problemsyndrom hos flickor på särskilda ungdomshem. *Marie-Louise Körlof*

2001:10 Problem i sammanfattande mått i ASI. *Ingegerd Jansson*

2001:9 Relationernas möjligheter. En pilotstudie av Fortunagårdens nätverksarbete. *Bo Helsing*

2001:8 Utbildning i familje- och nätverksarbete vid särskilda ungdomshem. *Margareta Hydén*

2001:3 Socialtjänstenkät, ungdom. Utvärdering av SiS ungdomsvård ur ett brukarperspektiv
Nils Åkesson

2001:2 Dokumentation som verktyg. Att förbättra kvaliteten i arbetet genom att skriva. *Lars Malmqvist*

2000:4 Zigenska pojkar på Långanässkolan. *Sven Peters*

1999:2 Hur gick det? En uppföljning av utvecklingsprojekt vid SiS 1993–1997 *Inga-Lill Ugglå*

1998:2 Utslussning och eftervård vid de särskilda ungdomshemmen. *Nils Stenström*

1997:6 Att arbeta med flickor på institution – att tillgodose flickors särskilda behov av
behandlingsinsatser. *Weddig Runquist*

1995:3 Att arbeta med familjer. Rapport från ett utvecklingsprojekt vid Högantorp. *Cathrin Kindel och Tomas Kultti*

Utgivna i forskningsserien

98:2 Ett § 12-hem för flickor. Omdefinitioner inom ungdomsvården. *Berit Andersson*

98:1 LVM-vårdens kvalitet enligt socialtjänstens bedömning. *Arne Gerdner*

Utgivna i serien SiS följer upp och utvecklar

4/03 Kontaktmannaskap. Emotionella upplevelser hos behandlingsassistenter inom LVM-vården.
Anita Helgesson

3/03 Det finns inga hopplösa fall, eller ...? Unga kvinnors möte med vården inom SiS.
Mai-Louise Björk och Inger J:son Knodt

2/03 Att bedöma risk för återfall bland antisociala unga. En kunskapsöversikt. *Niklas Långström*

1/03 Psykisk och somatisk belastning hos tvångsvårdade kvinnor. LVM- och LVU-vårdade kvinnor vid Lunden. *Iréne Jansson och Mats Fridell*

4/02 SCL-90. Svensk normering, standardisering och validering av symtomskalan. *Mats Fridell, Zvonimir Cesarec, Monica Johansson och Stine Malling Thorsen*

3/02 Barfotabarn. Flickors vandring från LVU till LVM. *Anette Kindstrand och Tomas Theorin*

2/02 Unga förövare av sexuella övergrepp. Tunagårdens behandlingsmodell. *Åsa Jeppsson, Inga Tidefors Andersson och Eva Löwdahl*

1/02 Årsrapport ADAD 99. Nyinskrivna ungdomar på särskilda ungdomshem under 1999 – bakgrund, livssituation och behandlingsbehov

3/01 Årsrapport DOK 00. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under år 2000 – bakgrund, livssituation och vårdbehov

2/01 Flickan och hästen – bilder från ett hem för särskild tillsyn. *Sven Forsling*

1/01 Årsrapport ADAD 98. Ungdomar som skrivits in på särskilda ungdomshem under 1998 – bakgrund, livssituation och behandlingsbehov

5/00 Tiden på Älvan och ett år efter ... 25 pojkars syn på vistelsen samt uppföljning ett år efter utskrivning. *Anna Michanek, Marianne Kristiansson, Rose-Marie Westermark och Bella Machado*

4/00 Årsrapport DOK 99. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1999 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.

3/00 Utfall och kvalitet inom LVM-vården. Uppföljning av Lunden och Älvgården. *Arne Gerdner*

2/00 Årsrapport DOK 98. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1998 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.

1/00 Årsrapport ADAD 97. Ungdomar som skrivits in på särskilda ungdomshem under 1997 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.

6/99 Beroende av droger – utsatt för övergrepp. *Anders Nyman*

4/99 Behandling av adopterade barn på särskilt ungdomshem. *Jan-Åke Eriksson och Inger Sundqvist*

2/99 Med familjen för förändring. Institutionsbaserat familjearbete. *Martha Kesthely*

1/99 Årsrapport DOK 97. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1997 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.

3/98 Årsrapport DOK 96. Personer inskrivna vid LVM-institutioner under 1996 – bakgrund, livssituation och vårdbehov.

2/98 Bli sedd, välja väg och förändras. Utvärdering av utredningsarbetet vid Villa Ljungbacken. *Göran Sandell och Jeanette Olsson*

1/98 Rällsögården. 40 års verksamhet vid ett behandlingshem för vuxna missbrukare. *Kerstin Möller, Arne Gerdner, och Anita Oskarsson*